WWF

ΠΑΙΘΕΑ
θεατροπαιδαγωγική ομάδα

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ **ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ** / ΠΡΟΣΕΧΕ **ΓΥΡΩ ΣΟΥ**

ΥΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ
ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

, 2018

:
• , •• •, • • ,
• , • • (WWF •)
• • • , • , •
(- € • , - A)

• :
ƒ „… , † • , ‡ • • ,
ˆ • (WWF •)

• :
ˆ • • ,‰

Š ‹
‹ Œ •‰ ,
:

- Πένυ Σακοβέλη, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας
- Ιωάννα Παπαϊωάννου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας
- Ευαγγελία Σκιαδαρέση, Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κεφαλονιάς
- Γεράσιμο Γαλανό, Υπεύθυνο Σχολικών Δραστηριοτήτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κεφαλονιάς

•
(, . . ‡1/• /182094/196679 Ѓ7/16-11-2018)

© Copyright: WWF •

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

„ «ƒ Ž • … , … .„
‰ • ‰
» Š Š
• • ” «‡ • ˆ• »,
‘Œ «ˆ• ˆ Š ” ‡ • »,• « ˆ•
», A.2.5. «,• Œ Ž •
, • Œ , ‰
». ’ 50.000 .ˆ Š : WWF • .

“ † € • •,

Εισαγωγή 3

ˆ 1: Όπου υπάρχει καπνός 5

ˆ 2: Διαβάζοντας χάρτες με το μάτι του ρεπόρτερ 6

ˆ 3: Οι ειδικοί λένε 8

ˆ 4: Ποιοι παίρνουν αποφάσεις και ποιοι προστατεύουν τα δάση μας τελικά; 9

ˆ 5: Μία ημέρα με τους ανθρώπους της πράξης 11

ˆ 6: Ερευνητές κοινής γνώμης 12

ˆ 7: Τα αντικείμενα 13

ˆ 8: Ομαδικά γλυπτά με συνθήκη 14

ˆ 9: World Cafe 15

ˆ 10: Επικοινωνώντας το μήνυμα, αλλάζοντας την κοινωνία 16

Παραρτήματα

• 1: Ερωτηματολόγιο Έρευνας 19

• 2: Παρουσίαση PowerPoint 25

• 3: Σύντομο συνοδευτικό κείμενο επεξήγησης του PowerPoint 32

• 4: 10+1 ερωτήσεις σε έναν άνθρωπο που ασχολείται με τις δασικές πυρκαγιές 37

• 5 : Οδηγίες για παιχνίδι «Φιδάκι 38

• 6: Δασικές πυρκαγιές - Μια πληρέστερη ενημέρωση για τον εκπαιδευτικό 40

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

•‚•”•

ƒ

Αγαπητοί φίλοι εκπαιδευτικοί,

Κάθε καλοκαίρι χιλιάδες στρέμματα δάσους καίγονται. Κάθε χρόνο η συζήτηση επικεντρώνεται στα μέσα και τρόπους κατάσβεσης των πυρκαγιών. Ελάχιστα μιλάμε για τον πιο σημαντικό τρόπο «κατάσβεσης» της φωτιάς: την πρόληψη.

Ακόμα λιγότερο προχωρούμε σε συγκεκριμένες δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τα αίτια που προέρχονται από την ανθρώπινη αμέλεια.

Για αυτό είναι πολύ σημαντικό να μάθουν οι μαθητές, αλλά και οι οικογένειές τους και οι τοπικές κοινωνίες, μέσω των μαθητών, τη σημασία της πρόληψης για την μείωση των περιστατικών δασικών πυρκαγιών.

Το παιδαγωγικό υλικό που κρατάτε στα χέρια σας απευθύνεται σε μαθητές των μεγάλων τάξεων του δημοτικού και του γυμνασίου. Συνίσταται, εν συντομία, στην έρευνα της κοινής γνώμης, σε τοπικό επίπεδο, για τα αίτια των δασικών πυρκαγιών και στην ευαισθητοποίησή της για τη σημασία της πρόληψης.

Αποτελεί μια από τις δράσεις του έργου «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» με δικαιούχο το WWF Ελλάς.

Η δράση μπορεί να γίνει όσο σύντομα θέλετε εσείς.

Μπορείτε να υλοποιήσετε όλες τις δραστηριότητες και να εξελίξετε τη δράση σε ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Μπορείτε και να περιοριστείτε στη ραχοκοκαλιά της δράσης που περιλαμβάνει τις πέντε κύριες δραστηριότητες:

- την 1η, για την εξοικείωση των μαθητών με το ερωτηματολόγιο έρευνας
- την 3η, για την καθαυτό γνώση του προβλήματος και των λύσεων, αλλά και για τη γνωριμία με εκπροσώπους των τοπικών φορέων που είναι αρμόδιοι για τις δασικές πυρκαγιές και των εθελοντικών ομάδων δασοπυροπροστασίας, εφόσον καλέσετε έναν εκπρόσωπό τους στη συγκεκριμένη δραστηριότητα
- την 6η, για τη διεξαγωγή της έρευνας στην τοπική κοινωνία και την ανάλυση των αποτελεσμάτων
- την 7η για την εξοικείωση με τεχνικές επικοινωνίας, θεατρικές και άλλες και
- την 10η για την τελική δράση επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.

Αυτές οι πέντε δραστηριότητες σημειώνονται με μία κόκκινη βούλα 🔴.

WWF

Αν επιλέξετε τον σύντομο δρόμο, μπορείτε να ξεκινήσετε τον Μάρτιο και να κορυφώσετε τη δράση στις 5 Ιουνίου, Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος. Ανάλογα με την ηλικία των μαθητών και τον φόρτο μαθημάτων, μπορείτε βέβαια να διεξάγετε τη δράση στον χρόνο που σας βολεύει.

Είμαστε σίγουροι ότι οι μαθητές θα μάθουν, θα ευαισθητοποιηθούν αλλά και θα χαρούν. Η πιλοτική εφαρμογή έδειξε πως οι μαθητές χάρηκαν πολύ την αλληλεπίδραση με την τοπική κοινωνία. Ένιωσαν φορείς αλλαγής. Και οι εκπαιδευτικοί αισθάνθηκαν πως υλοποίησαν το «σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία», ένα πάγιο στόχο της εκπαίδευσης.

Σας ευχαριστούμε και ευχόμαστε να σας έχουμε συνεργούς στην προσπάθεια πρόληψης των δασικών πυρκαγιών στη χώρα μας.

Η ομάδα συγγραφής

WWF Ελλάς

Θεατροπαιδαγωγική Ομάδα ΠΑιΘέΑ

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

Όπου υπάρχει καπνός...

- *Μαθηματικά*
- *Πληροφορική*

2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές διερευνούν τις γνώσεις και απόψεις τους για τις δασικές πυρκαγιές, εξοικειώνονται με το Ερωτηματολόγιο Έρευνας Κοινής Γνώμης (βλ. Παράρτημα) και διατυπώνουν ερωτήματα.

1 Συζητάμε με τους μαθητές το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών. Ανακαλούμε γνώσεις και απόψεις.

ΠΑΙΖΟΝΤΑΝΕΨΕ ΤΟ!

« »

Αντικαθιστάτε την αρχική συζήτηση με το εξής παιχνίδι: σε κύκλο ο εκπαιδευτικός πετάει ένα νοητό κουκουνάρι σε κάποιον μαθητή λέγοντας μια λέξη που σχετίζεται με το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών. Ο μαθητής που πιάνει το κουκουνάρι βρίσκει με το βλέμμα ένα συμμαθητή του και του στέλνει το κουκουνάρι λέγοντας μια άλλη λέξη που ανακαλεί συνειρμικά. Συνεχίζουμε ώσπου να έχουν κατατεθεί αρκετές λέξεις- κλειδιά για τις δασικές πυρκαγιές.

Ζητάμε από τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν το Ερωτηματολόγιο Έρευνας για να αποτυπώσουν τη δική τους άποψη, την άποψη της τάξης, για τις δασικές πυρκαγιές. Μοιράζουμε ρόλους: ερευνητές, υπεύθυνοι επεξεργασίας αποτελεσμάτων, υπεύθυνοι σχολιασμού, συνεντευξιαζόμενοι κ.ο.κ. Αφού βεβαιωθούμε ότι το Ερωτηματολόγιο Έρευνας είναι κατανοητό, ξεκινάμε.

2 Οι μαθητές πραγματοποιούν «πιλοτικά» την έρευνα στην τάξη, επεξεργάζονται τα αποτελέσματα και τα απεικονίζουν με πίτες, ραβδογράμματα κλπ. Τα σχολιάζουν και τα παρουσιάζουν στην τάξη. Αξιοποιούμε τα αποτελέσματα για να αποτυπώσουμε γνώσεις και απόψεις για τις δασικές πυρκαγιές, πιθανά κενά, ερωτήματα κλπ.

3 Οι μαθητές διευρύνουν τώρα την έρευνα σε όλο το σχολείο. Αποφασίζουν πώς και πότε θα την υλοποιήσουν (π.χ. θα αξιοποιήσουν το διάλειμμα, κάποια άλλη ευκαιρία της σχολικής ζωής; Πώς θα εισάγουν το θέμα και πώς θα εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των μαθητών, θα ρωτήσουν εκπαιδευτικούς; Πόσοι μαθητές πρέπει να απαντήσουν ώστε να θεωρηθεί ικανοποιητικό το δείγμα;). Εργαζόμενοι με τον ίδιο τρόπο, απεικονίζουν τα αποτελέσματα όλης της σχολικής κοινότητας, αφού ερευνήσουν αν είχαν ικανοποιητικό δείγμα απαντήσεων.

Παρουσιάζουμε και σχολιάζουμε τις γνώσεις, στάσεις και απόψεις της σχολικής κοινότητας. Δημιουργούμε, με αυτόν τον τρόπο, τον καμβά για να χτίσουμε τη νέα γνώση γύρω από τις δασικές πυρκαγιές, να καταρρίψουμε ίσως μύθους, να αναγνωρίσουμε το πρόβλημα και τα βασικά αίτια του. Αυτό είναι ουσιαστικά το πρώτο βήμα για την καλλιέργεια κουλτούρας πρόληψης.

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

- *Γεωγραφία*
- *Πληροφορική*
- *Γλώσσα*

2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές μαθαίνουν να χρησιμοποιούν ψηφιακό χάρτη και να συνδυάζουν στοιχεία από διαφορετικές πηγές με κριτική σκέψη.

Διαβάζοντας χάρτες με το μάτι του ρεπόρτερ

Ο αρχισυντάκτης της τοπικής εφημερίδας (ο εκπαιδευτικός) ζητάει από τους ρεπόρτερ-μαθητές του να ερευνήσουν το θέμα των δασικών πυρκαγιών στην περιοχή και να του παραδώσουν το άρθρο τους. Πηγές τους: τα συγκεντρωτικά στοιχεία της 25ετίας 1983-2008 που θα βρουν στο πυροσκόπιο http://oikoskopio.gr/pyroskopio/ και τα στοιχεία που μπορούν να αποτυπώσουν στον χάρτη του οικοσκοπίου.

1 Αρχικά βρίσκουν στο πυροσκόπιο τα βασικά αίτια των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και τα χωρίζουν σε αίτια από πρόθεση, αμέλεια, φυσικά και άγνωστα.

2 Στη συνέχεια οι ρεπόρτερ χωρισμένοι σε 5 ομάδες αναλαμβάνουν θέματα για περαιτέρω διερεύνηση, εντοπίζοντας ειδικότερες πληροφορίες από το πυροσκόπιο και συνθέτοντας έναν συνδυαστικό χάρτη στο οικοσκόπιο με κατάλληλα επιλεγμένους δείκτες στο δεξί μενού. Εξοικειωνόμαστε πρώτα με τις δυνατότητες, τα εργαλεία και την οργάνωση της πληροφορίας στο οικοσκόπιο μέχρι τη δημιουργία ενός χάρτη, παρακολουθώντας το σύντομο βίντεο παρουσίασης (https://www.youtube.com/watch?v=gA-_B_7-lbw) και μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε το δεξί μενού. Όταν συνδυάζουμε δύο επίπεδα πληροφοριών παίζουμε με το ζουμ αλλά και τη σειρά εμφάνισης των επιπέδων και τη διαφάνεια στο δεξί μενού μέχρι να βρούμε τη βέλτιστη εμφάνιση του χάρτη.

→ Ζητάμε από την ομάδα Α να ερευνήσει στο πυροσκόπιο τα σημεία έναρξης των πυρκαγιών και βάζοντας στον χάρτη του οικοσκοπίου τις πιο πρόσφατες καλύψεις γης και τις καμένες εκτάσεις να δει τι σημαίνει αυτό στην πράξη. Υπενθυμίζουμε ότι στις δασικές εκτάσεις περιλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες δασών και θαμνοτόπων.

→ Ζητάμε από την ομάδα Β να ερευνήσει τις προστατευόμενες περιοχές στην περιοχή και να δει αν και ποιες προβλέπεται να απειληθούν στο μέλλον βάσει στοιχείων για την κλιματική αλλαγή (ημέρες κινδύνου πυρκαγιάς).

→ Ζητάμε από την ομάδα Γ να ερευνήσει τα στοιχεία που δίνονται στο πυροσκόπιο για το υψόμετρο και στη συνέχεια εμφανίζοντας τις ισοϋψείς στον χάρτη του οικοσκοπίου να δει ποιες περιοχές και τι είδους καλύψεις απειλούνται. Μπορούν μάλιστα στο σημείο αυτό για καλύτερη κατανόηση να παίξουν το παιχνίδι «Τι φυτρώνει που» http://oikoskopio.gr/oikoskopio-kids/match-poios-fytronei.html →

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

→ Ζητάμε από την ομάδα Δ να υπολογίσει την έκταση των καμένων εκτάσεων στον χάρτη του οικοσκοπίου και να μετατρέψει τις μονάδες σε στρέμματα.

→ Ζητάμε από την ομάδα Ε να ερευνήσει ποιος/ποιοι είναι οι αρμόδιοι για την πρόληψη πυρκαγιάς στην περιοχή. Θα πρέπει να ελέγξει τις αντίστοιχες διοικητικές δομές και να αποφασίσει σε ποιους θα απευθυνθεί για να ζητήσει να γίνουν δράσεις πρόληψης στην περιοχή. Μπορούν να πάρουν ως παράδειγμα την περιοχή γύρω από το σχολείο τους ή /και την κοντινότερη προστατευόμενη περιοχή.

3

Κάθε ομάδα ρεπόρτερ παρουσιάζει τα αποτελέσματά της χρησιμοποιώντας χάρτες και άλλα βοηθήματα τα οποία έχει τυπώσει ή αποθηκεύσει. Τέλος μια επιτροπή μαθητών αποτελούμενη από εκπροσώπους των επιμέρους ομάδων παίρνει τηλεφωνική, διαδικτυακή ή ζωντανή συνέντευξη από ειδικό επιστήμονα που ασχολείται με τις πυρκαγιές, τοπικό στέλεχος του Πυροσβεστικού Σώματος, Δασαρχείου ή Πολιτικής Προστασίας για να ελέγξουν τι έχει αλλάξει μετά το 2008, περίοδος που δεν καλύπτεται από το πυροσκόπιο, με βάση τα ευρήματα της έρευνάς τους. (Αν προτιμάνε, οι ρεπόρτερ σημειώνουν τις ερωτήσεις τους για την ημέρα της συνέντευξης, βλ. δραστηριότητα 3).

Εναλλακτικές πηγές για στοιχεία καμένων εκτάσεων:

*ώ ώπώώώ

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

- *Φυσικά*
- *Γεωγραφία*
- *Κοινωνική και* Πολιτική Αγωγή

1-2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές εκτίθενται στα επιστημονικά δεδομένα για τις δασικές πυρκαγιές και τα συγκρίνουν με τις γνώσεις, στάσεις και απόψεις που κατέγραψαν στην «έρευνα κοινής γνώμης» που έκαναν στην τάξη και στο σχολείο τους καθώς και με τα δεδομένα που συγκέντρωσαν (π.χ. από το οικοσκόπιο). Κρίνουν τον τρόπο παρουσίασης του θέματος στα *ΜΜΕ και μαθαίνουν* να ελέγχουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που παρουσιάζονται. Βλέπουν πώς αυτά επηρεάζουν την κοινή γνώμη σε σχέση με το πραγματικό πρόβλημα.

Οι ειδικοί λένε...

1 Ανακεφαλαιώνουμε στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας που έκαναν οι μαθητές (δραστηριότητα 2) και της «Έρευνας Κοινής Γνώμης» της μαθητικής κοινότητας (δραστηριότητα 1).

2 Συζητάμε με τους μαθητές πόσο καλά πληροφορημένοι είναι για το θέμα των δασικών πυρκαγιών. Τι θα θέλαμε να μάθουμε ακόμη για το θέμα;

ΠΑΙΖΟΝΤΑΝΕΨΕ ΤΟ!

Ορίζουμε μία λωρίδα στον χώρο ως ένα φάσμα από το απόλυτο «συμφωνώ» μέχρι το απόλυτο «διαφωνώ». Οι μαθητές ακούνε μια δήλωση σε σχέση με τις δασικές πυρκαγιές. Οι δηλώσεις πρέπει να αφήνουν περιθώρια για προσωπική ερμηνεία. Οι μαθητές τοποθετούνται στο φάσμα αναλόγως με το τι πιστεύουν. Δεν μπορούν να παραμείνουν στη μέση. Ο εμψυχωτής καλεί ενδεικτικά κάποιους να επιχειρηματολογήσουν, με σκοπό να επηρεάσουν τους υπόλοιπους και να τους πείσουν να μετακινηθούν. Δεν επιτρέπεται ο διάλογος και η κριτική στις απόψεις που ακούγονται. Στη συνέχεια καλεί τους μαθητές να επανατοποθετηθούν στον χώρο εάν θέλουν.

3 Παρουσιάζουμε τα επιστημονικά δεδομένα του θέματος με τη βοήθεια της παρουσίασης Powerpoint και των συνοδευτικών σημειώσεων (βλ. Παράρτημα 2 και 3).

4 Ζητάμε από τους μαθητές να συγκεντρώσουν άρθρα από τον ημερήσιο Τύπο και δημοσιεύματα στο διαδίκτυο για το θέμα των δασικών πυρκαγιών. Τους ενθαρρύνουμε να τα κρίνουν με βάση τη στέρεη επιστημονική γνώση που έχουν αποκτήσει. Πόσο αντικειμενικά και αξιόπιστα είναι; Πόσο συμβάλλουν στην ουσιαστική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού;

5 Οργανώνουμε μία συζήτηση «στρογγυλής τραπέζης»: η «κοινή γνώμη» στο σχολείο είναι πιο κοντά στα δημοσιεύματα του Τύπου ή στα επιστημονικά δεδομένα; Ενθαρρύνουμε τη συζήτηση γύρω από τον έλεγχο της αξιοπιστίας των δημοσιευμάτων και των ειδήσεων που ακούμε, βλέπουμε και διαβάζουμε στα ΜΜΕ. Πώς μπορούμε να έχουμε βάσιμη και σωστή πληροφόρηση για τα περιβαλλοντικά ζητήματα; Γιατί δεν εστιάζει η κοινή γνώμη και τα ΜΜΕ όσο πρέπει στη σημασία της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών; Τι φανταζόμαστε ότι πιστεύει για τις δασικές πυρκαγιές ο κόσμος; Τι συνέπειες έχει αυτό;

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

1-2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές μαθαίνουν ποιοι φορείς είναι υπεύθυνοι για την προστασία των δασών από τις δασικές πυρκαγιές. Κατανοούν τους διαφορετικούς ρόλους των νομικών και φυσικών προσώπων. Εστιάζουν στον ρόλο του πολίτη για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών.

Ποιοι παίρνουν αποφάσεις και ποιοι προστατεύουν τα δάση μας τελικά;

1 Οι μαθητές, σε μικρές ομάδες, αποτυπώνουν σε χαρτί του μέτρου τα δάση της περιοχής που μελετάνε. Έχοντας δουλέψει το οικοσκόπιο και το πυροσκόπιο (δραστηριότητα 2) είναι σε θέση να κάνουν ένα σκαρίφημα.

ΔΟΚΙΜΑΣΕ ΤΟ!

*Σε χαρτί του μέτρου γράφονται και αναρτώνται στον τοίχο: ώώώ

Η φωτ

2 Ποιοι είναι υπεύθυνοι για την προστασία των δασών αυτών από τις πυρκαγιές και ποιοι οι χρήστες; Οι μαθητές επιλέγουν ένα δάσος της περιοχής που αποτύπωσαν και τους σημειώνουν πάνω στο σκαρίφημα. Π.χ.: τοπικοί φορείς (Δήμος, Δασαρχείο κλπ.), εθνικοί φορείς (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Πυροσβεστικό Σώμα, Πολιτική Προστασία κλπ.), ευρωπαϊκοί ή παγκόσμιοι φορείς, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, εθελοντικές ομάδες, επαγγελματικές ομάδες και ομάδες πολιτών που εκμεταλλεύονται το δάσος (αγρότες, κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι, τουριστικός τομέας, κυνηγοί κλπ.). Ανάλογα με το πόσο αναλυτικά θέλουμε να γίνει αυτή η καταγραφή, αφιερώνουμε τον αντίστοιχο χρόνο στην έρευνα.

3 Ποιος είναι ο ρόλος του κάθε φορέα; Οι μαθητές αποτυπώνουν τον ρόλο του κάθε φορέα και τις πιθανές συνέργειες με βελάκια και σχήματα που επιλέγουν. Που τοποθετείται ο πολίτης σε αυτό το σύστημα; Έχει δύναμη; Ανακαλούμε το παράδειγμα των εθελοντικών οργανώσεων πυροπροστασίας.

4 Κλείνουμε την άσκηση αυτή τονίζοντας τη δύναμη που έχει ο πολίτης να επηρεάσει σε τοπικό επίπεδο ένα πολύπλοκο σύστημα και να συμβάλει στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών.

WWF

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

- *Γλώσσα*
- *Κοινωνική και* Πολιτική Αγωγή
- *Θεατρική Αγωγή*

2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές αντιλαμβάνονται τα στοιχεία του δάσους, αλλά και τα άχρηστα και πολλές φορές επικίνδυνα αντικείμενα που μπορεί κανείς να συναντήσει σε μία δασική περιοχή. Εφαρμόζουν γνώσεις και απόψεις για τις δασικές πυρκαγιές – τις αιτίες και τις συνέπειές τους – προσεγγίζοντας το θέμα έμμεσα. Ακολουθούν την αντίστροφη πορεία ερμηνείας του σοβαρού αυτού φαινομένου, αφού από τα στοιχεία του δάσους και τα αντικείμενα καταλήγουν τελικά στην ανθρώπινη ευθύνη.

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές καταγράφουν τις ιδέες τους σχετικά με το πώς θέλουν να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στο κοινό καθώς και πώς θα το ευαισθητοποιήσουν για τη σημασία της πρόληψης.

World Cafe

1 Χωρίζουμε τους μαθητές σε τρεις ομάδες. Η κάθε ομάδα κάθεται σε ένα τραπέζι στο οποίο έχουμε τοποθετήσει χαρτί του μέτρου και μαρκαδόρους διαφόρων χρωμάτων. Σε κάθε χαρτί είναι γραμμένο ένα από τα παρακάτω ερωτήματα:

«Με ποιους τρόπους θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της έρευνάς μας ώστε να «ταρακουνήσουμε» την τοπική κοινωνία και να αλλάξει τις αντιλήψεις της για τις δασικές πυρκαγιές;»

«Με ποιους τρόπους θα κινητοποιήσουμε την τοπική κοινωνία ώστε να αλλάξει τις συνήθειες αυτές που ευθύνονται για τις πυρκαγιές από αμέλεια;»

«Με τι μέσα θα κινητοποιήσουμε την τοπική κοινωνία ώστε να συμμετέχει ενεργά στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών;»

Εάν θέλουμε, συνοδεύουμε το κάθε ερώτημα από μία εικόνα.

Εκφωνούμε όλα τα ερωτήματα στην ολομέλεια και εστιάζουμε στις διαφορές τους για να γίνει κατανοητό ότι κάθε ομάδα χειρίζεται ένα διακριτό θέμα.

Κάθε ομάδα ορίζει έναν «οικοδεσπότη». Συζητά για 15 λεπτά σχετικά με το θέμα και τα μέλη της αποτυπώνουν στο χαρτί τις ιδέες τους. Στη συνέχεια ιεραρχούν τις ιδέες τους με βάση τις προτιμήσεις της ομάδας.

2 Με τη λήξη του χρόνου, τα μέλη κάθε ομάδας μετακινούνται σε διαφορετικά τραπέζια κι εντάσσονται σε νέες ομάδες. Σε κάθε ομάδα παραμένει ο “οικοδεσπότης” που υποδέχεται τα νέα μέλη, τα ενημερώνει συνοπτικά για τη συζήτηση που έγινε και τα προτρέπει να αποτυπώσουν στο χαρτί τις δικές τους ιδέες (συμπληρώνουν τις προηγούμενες ή τις τροποποιούν). Η διαδικασία ολοκληρώνεται όταν περάσουν όλοι οι μαθητές από όλα τα χαρτιά.

3 Στη συνέχεια, αναρτούμε τα τρία φύλλα με τις απαντήσεις στον τοίχο και οι τρεις οικοδεσπότες παρουσιάζουν συνοπτικά τις καταγεγραμμένες ιδέες.
Οι μαθητές καλούνται τώρα να ψηφίσουν από κάθε χαρτί την πιο κατάλληλη ιδέα που απαντά στο αντίστοιχο ζητούμενο (αντιλήψεις/συνήθειες/συμμετοχή πολιτών).

4 Οι μαθητές καλούνται να κολλήσουν χρωματιστά post it με το όνομά τους ώστε να δηλώσουν σε ποιο μέρος των δράσεων πιστεύουν ότι θα ήταν πιο χρήσιμη η παρουσία τους.

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

Επικοινωνώντας το μήνυμα, αλλάζοντας την κοινωνία!

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Ανάλογα με τις ιδέες δράσης που έχουν επιλεγεί.

Οι μαθητές καταγράφουν τις ιδέες τους σχετικά με το πώς θέλουν να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στο κοινό καθώς και πώς θα το ευαισθητοποιήσουν για τη σημασία της πρόληψης.

1 Οι μαθητές στις ομάδες που επέλεξαν να ανήκουν στην προηγούμενη δραστηριότητα (δραστηριότητα 9) επεξεργάζονται την πιο δημοφιλή δράση και την υλοποιούν. Καλό είναι να υπάρχει συνεννόηση μεταξύ των ομάδων για καλύτερο συντονισμό.

2 Προβάλλετε τη δουλειά σας στα τοπικά μέσα ενημέρωσης αξιοποιώντας κυρίως τα αποτελέσματα της έρευνάς στην τοπική κοινωνία και τις δράσεις επικοινωνίας. Μην παραλείψετε να στείλετε υλικό και στο WWF Ελλάς!

Πηγές έμπνευσης!

ώ ώπ ώ ώ ώ

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

WWF

WWF

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 1: • • •• ••

5. • ;

- ☐ Καθόλου
- ☐ Ελάχιστα
- ☐ Πολύ
- ☐ Πάρα πολύ
- ☐ Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

6 , • /
;

- ☐ Αμέλεια
- ☐ Πρόθεση
- ☐ Φυσικά/Τεχνικά αίτια
- ☐ Δεν ξέρω

7 - • ,
(3);

- ☐ Πέταμα τσιγάρου
- ☐ Ηλεκτροσυγκόλληση/Οξυγονοκόλληση
- ☐ Κάψιμο σκουπιδιών
- ☐ Κάπνισμα μελισσιών
- ☐ Κάψιμο χόρτων/κλαδιών
- ☐ Ψήσιμο στο ύπαιθρο
- ☐ Πυροτεχνήματα
- ☐ Κατασκηνωτές
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 1: • • •• ••

8 - • , / -
(3):

- ☐ Σπινθηρισμοί στο δίκτυο της ΔΕΗ
- ☐ Ανάφλεξη σκουπιδιών
- ☐ Βολή στρατού
- ☐ Σπινθήρες ή φωτιά από οχήματα
- ☐ Βραχυκύκλωμα
- ☐ Κεραυνός
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

---

9 . • (3 -
);

- ☐ Δημιουργία βοσκοτόπων
- ☐ Οικοπεδοποίηση
- ☐ Διάνοιξη δρόμων
- ☐ Αντεκδίκηση
- ☐ Δημιουργία αγροτικής γης
- ☐ Πυρομανείς
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

---

10 € •
• • 1 8 • • 1
.

- ☐ Καταστροφή τοπίου
- ☐ Διάβρωση εδάφους
- ☐ Ερημοποίηση
- ☐ Μείωση τουρισμού
- ☐ Απώλεια περιουσίας
- ☐ Απώλεια ανθρώπινης ζωής
- ☐ Κόστος πυρόσβεσης
- ☐ Καταστροφή της φύσης
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 1: • • •• ••

11 .

;

- ☐ Καθόλου
- ☐ Λίγο
- ☐ Αρκετά
- ☐ Πολύ
- ☐ Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

12 , • , •

;

- ☐ Ενίσχυση δασοπυρόσβεσης
- ☐ Διαχείριση κτηνοτροφίας
- ☐ Ενημέρωση πολιτών
- ☐ Πρόστιμα/Κυρώσεις
- ☐ Έργα πρόληψης
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

13 , , • , -

• • ;

- ☐ Απαγόρευση βόσκησης
- ☐ Τεχνητή αναδάσωση
- ☐ Φυσική αναγέννηση
- ☐ Αντιδιαβρωτικά έργα
- ☐ Συνδυασμός των παραπάνω
- ☐ Να μην γίνει τίποτα
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε) .....

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 1: • • •• ••

14 ƒ • •;

☐ Ναι ☐ Όχι

, ;

☐ Δεν θα ανάβω φωτιά
☐ Δεν θα κάνω εργασίες με μηχανήματα που προκαλούν σπινθήρες
☐ Θα ειδοποιώ αμέσως το Πυροσβεστικό Σώμα, στο 199
☐ Θα ενημερώνω τους δίπλα μου
☐ Θα γίνω εθελοντής

15 „ •

.....
.....
.....
.....
.....
.....

„ !!

Η φωτιά σε αφορά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ / ΠΡΟΣΕΧΕ ΓΥΡΩ ΣΟΥ

Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών

Διαφάνεια 1

Δασικές πυρκαγιές – Γενικά στοιχεία

Οι δασικές πυρκαγιές είναι ένα φαινόμενο στενά συνδεδεμένο με τη Μεσόγειο. Τα μεσογειακά δάση είναι προσαρμοσμένα στη φωτιά. Έτσι, έχουν συνήθως τη δυνατότητα της φυσικής αναγέννησης.

ΌΜΩΣ... η αύξηση
- της συχνότητας εμφάνισης των πυρκαγιών
- της έντασής τους και
- της έκτασης των καμένων εκτάσεων

καθιστούν τις πυρκαγιές σήμερα σημαντικό πρόβλημα για τα δασικά οικοσυστήματα.

Στην Ελλάδα, κάθε χρόνο εκδηλώνονται περίπου 1.500 δασικές πυρκαγιές και καίγονται κατά μέσο όρο 524.000 στρέμματα δασικών και γεωργικών εκτάσεων

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 2

Δασικές πυρκαγιές – Γενικά στοιχεία

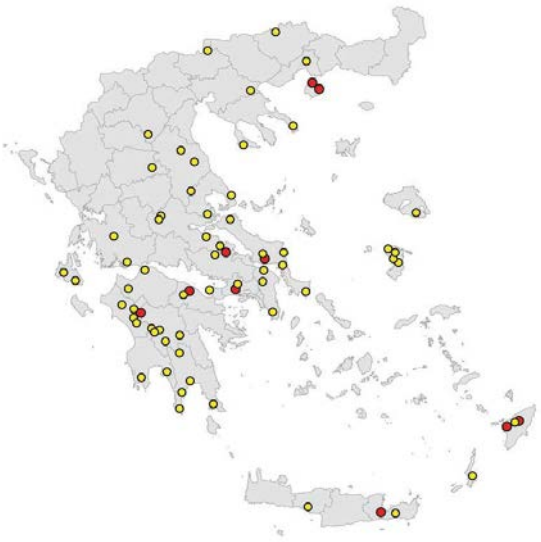

Στον χάρτη με κόκκινο σημειώνονται οι 10 καταστροφικότερες πυρκαγιές για τη χρονική περίοδο 1983-2006

Οι καταστρεπτικότερες πυρκαγιές στην Ελλάδα, για τη χρονική περίοδο 1983-2006
1. Ν. Κορινθίας, έτος 2000, 228.633 στρ.
2. Ν. Δωδεκανήσου, έτος 1992, 128.645 στρ.
3. Ν. Καβάλας, έτος 1985, 118.665 στρ.
4. Ν. Ηλείας, έτος 1988, 100.000 στρ.
5. Ν. Καβάλας, έτος 1989, 96.176 στρ.
6. Ν. Εύβοιας, έτος 1988, 87.940 στρ.
7. Ν. Αττικής, έτος 1985, 78.067 στρ.
8. Ν. Φθιώτιδας, έτος 1985, 73.500 στρ.
9. Ν. Δωδεκανήσου, έτος 1992, 72.000 στρ.
10. Ν. Λασιθίου, έτος 1994, 70.000 στρ.

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 3

Δασικές πυρκαγιές και κλιματική αλλαγή

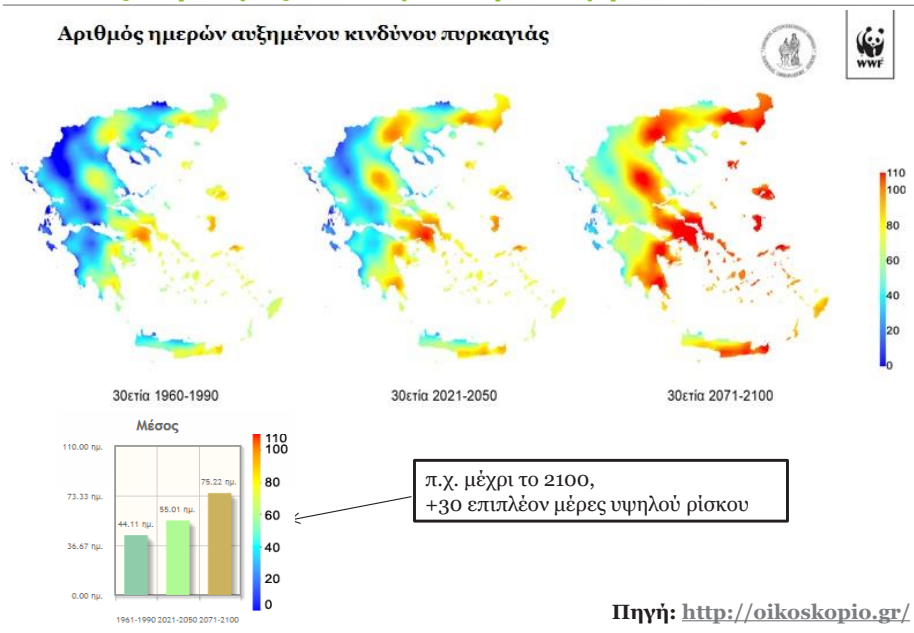

Πηγή: http://oikoskopio.gr/

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 4

ƒ ‡”„ , • ‚‡€“ | ‚ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 2: • POWERPOINT

Άμεσες επιπτώσεις δασικών πυρκαγιών

- Καταστροφή πολύτιμων δασικών οικοσυστημάτων με σπάνια είδη
- Επιπτώσεις στη ζωή των ζώων και των πουλιών
- Κίνδυνος για ανθρώπους, σπίτια και καλλιέργειες
- Απώλειες κτηνοτροφικού κεφαλαίου
- Αλλοίωση του τοπίου
- Οικονομικό κόστος κατάσβεσης

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 5

Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις δασικών πυρκαγιών

- Απώλεια και υποβάθμιση της βλάστησης
- Απώλεια ειδών πανίδας και των βιοτόπων τους
- Απώλειες γόνιμου και παραγωγικού εδάφους
- Διάβρωση του εδάφους
- Αύξηση των πλημμυρικών φαινόμενων
- Ερημοποίηση

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 6

Συνηθισμένοι μύθοι

Μύθος Νο1. «Για όλα φταίει ο κακός εμπρηστής»

Μύθος Νο 2. «Αποκλείεται να συμβεί σε μένα…»

Μύθος Νο3. «Το Κράτος φροντίζει τα πάντα για τις πυρκαγιές»

Μύθος Νο4. «Και να καεί μια περιοχή, πάντα μπορεί να γίνει αναδάσωση»

Μύθος Νο5. «Μετά την πυρκαγιά, η φύση αργά ή γρήγορα θα επουλώσει τις πληγές της»

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος W t tEλλάς.

Διαφάνεια 7

Κύριες αιτίες δασικών πυρκαγιών

1.	**Φυσικά αίτια**	Κεραυνός
2.	**Εμπρησμός από πρόθεση**	Αλλαγή χρήσεων γης-καταπάτηση Δημιουργία γεωργικής γης Δημιουργία βοσκοτόπου Αντεκδίκηση Πυρομανής **Κακόβουλη ανάφλεξη**
3.	**Πυρκαγιά από αμέλεια**	Κάπνισμα μελισσιών Κάψιμο χόρτων ή κλαδιών Θερμές εργασίες (οξυγονοκόλληση, τροχός κτλ.) Ψήσιμο Πέταμα τσιγάρου Κατασκηνωτές/εκδρομείς Πυροτεχνήματα Κάψιμο απορριμμάτων Καταλύτες οχημάτων
4.	**Τεχνικά αίτια**	Ανάφλεξη απορριμμάτων Στύλος ΔΕΗ Βολή στρατού Σπινθήρας μηχανής/αγροτικού μηχανήματος Φωτιά σε όχημα Βραχυκύκλωμα

[3] ¾ÌÇÏÔ:ÎÐ 0ÑÇØÌ02.È 2ÎÑÊ¾ÒÈ12ÎÌ ÄÈ. 2Î 2ÔÌ :ÑÏÉ.ÄÈÙÌ

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 8

Αιτίες δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα (1983-2008)

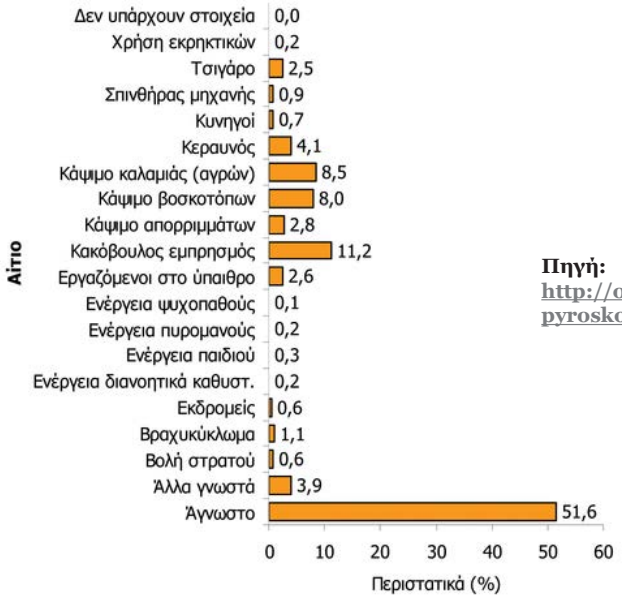

Πηγή:
http://oikoskopio.gr/pyroskopio

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 9

Από τι ξεκινούν οι πυρκαγιές στην Αχαΐα;

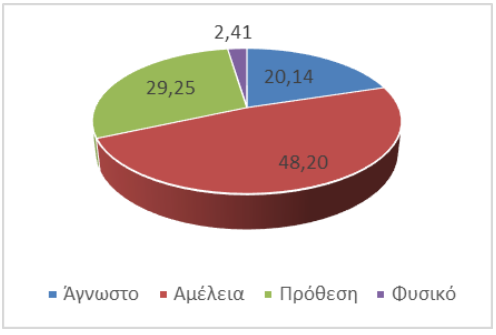

Από τις πυρκαγιές που ξεκινούν από αμέλεια:

Το 37% ξεκινούν από τσιγάρα που απορρίπτονται αναμμένα
Το 7% ξεκινούν από Χ.Α.Δ.Α.
Το 5,5% ξεκινούν από το δίκτυο μέσης τάσης της Δ.Ε.Η.

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 10

Από τι ξεκινούν οι πυρκαγιές στην Κεφαλονιά;

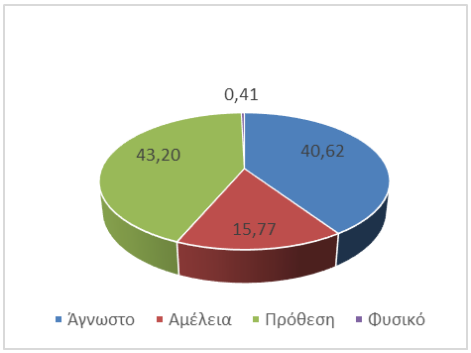

Από τις πυρκαγιές που ξεκινούν από αμέλεια:

Το 25,6% ξεκινούν από το δίκτυο μέσης τάσης της Δ.Ε.Η.
Το 22% ξεκινούν από τσιγάρα που απορρίπτονται αναμμένα
Το 12% ξεκινούν από αυτοκίνητα με καταλύτη που σταθμεύουν πάνω σε ξερά χόρτα
Το 8% ξεκινούν από σπινθήρες που προκαλούνται από εργαλεία

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 11

Όλοι συμφωνούμε ότι η σημαντικότερη δράση για να πολεμήσουμε τις δασικές πυρκαγιές είναι **η πρόληψη**

Ξέρουμε όμως όλοι τι σημαίνει πρόληψη;;

Και αν ναι, πιστεύουμε όλοι το ίδιο;

Το έργο «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς.

Διαφάνεια 12

Διαφάνεια 14

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 3: •• • - - •• € • •• ,• • •

Σκοπός του παρόντος κειμένου είναι να σας βοηθήσει να κατανοήσετε πληρέστερα το περιεχόμενο των διαφανειών. Ακολουθεί και ένα πιο αναλυτικό κείμενο με βιβλιογραφικές αναφορές για όποιον επιθυμεί να εμβαθύνει στο θέμα. Η ομάδα του Δασικού Προγράμμα-
ώκαιήώι ώζώζ

1

Η εκστρατεία «Η φωτιά σε αφορά. Πρόσεχε τι κάνεις/Πρόσεχε γύρω σου» πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Η φωτιά δεν παίζει, μην παίζεις με το μέλλον του τόπου σου. Τοπική εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού και ειδικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών» και χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Υπομέτρο Α.2.5. «Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ή δράσεων για την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη των δασών, καθώς επίσης και την πρόληψη δασικών πυρκαγιών». Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. Δικαιούχος: WWF Ελλάς. Αρ. Απόφασης ΔΣ Πράσινου Ταμείου 127.3/2017. Αποτελεί μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού και εμπλοκής τοπικών ομάδων πληθυσμού για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών. Η παρούσα παρουσίαση έχει ως σκοπό την σύντομη παρουσίαση βασικών στοιχείων για τις δασικές πυρκαγιές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς ή τους φορείς που ενδέχεται να εμπλακούν κατά την διάρκεια της υλοποίησης του υλικού.

2

Οι δασικές πυρκαγιές είναι ένα φαινόμενο στενά συνδεδεμένο με τον μεσογειακό και κατ' επέκταση τον ελληνικό χώρο. Συνέβαιναν στο παρελθόν και θα συμβαίνουν στο μέλλον.

Η φωτιά, επομένως, δεν αποτελεί από μόνη της παράγοντα ραγδαίας υποβάθμισης των μεσογειακών δασών. Στην περίπτωση τουλάχιστον των μεσογειακών δασών, η φωτιά συχνά αποτελεί παράγοντα ανανέωσης και εντάσσεται στο φυσικό οικολογικό τους κύκλο.

ΌΜΩΣ.....

η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης των πυρκαγιών σε κάποιες περιοχές (δηλαδή η επανάληψή τους σε σύντομο χρονικό διάστημα), η αύξηση της έντασής τους και η αύξηση της έκτασης των καμένων εκτάσεων, καθιστούν τις πυρκαγιές σήμερα, ίσως το πιο γνωστό κοινό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα δάση μας και το φυσικό περιβάλλον, με σημαντικές οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις.

Στην Ελλάδα, κάθε χρόνο εκδηλώνονται περίπου 1.500 πυρκαγιές και καίγονται κατά μέσο όρο 524.000 στρέμματα δασικών και γεωργικών εκτάσεων.

3

Στον χάρτη σημειώνονται οι 70 μεγαλύτερες πυρκαγιές της Ελλάδας με καμένες εκτάσεις μεγαλύτερες από 20.000 στρ. Με κόκκινο σημειώνονται οι 10 καταστροφικότερες (εκεί-

έντασή τους τις καθιστά μια από τις σοβαρότερες περιβαλλοντικές απειλές. Αντιμέτωποι με την καταστροφή, αναζητάμε πρώτα τους κακόβουλους εμπρηστές με τα σκοτεινά συμφέροντα. Ενώ πράγματι υπάρχουν εμπρησμοί και συμφέροντα από τις φωτιές, για καταπατήσεις, δημιουργία βοσκοτόπων, αλλαγή χρήσης του δάσους, μελετώντας λίγο πιο προσεκτικά θα δούμε πως μια από τις σοβαρότερες εξακριβωμένες αιτίες πυρκαγιών στην Ελλάδα είναι η δική μας αμέλεια και ευθύνεται για μεγάλο ποσοστό των πυρκαγιών!

• … 2. « ...»

Το λάθος μπορεί να συμβεί όσο «ειδικοί» ή «έμπειροι» νιώθουμε και τότε θα είναι αργά... Ένα αναμμένο τσιγάρο, μια ψησταριά στο δάσος, κάψιμο χόρτων και κλαδιών, μία μικρή σπίθα από εργασίες, είναι αρκετά να δημιουργήσουν ανεξέλεγκτη πυρκαγιά. Αν κατορθώσουμε να μειώσουμε αυτό το «λάθος», θα καταφέρουμε να μειώσουμε σε μεγάλο ποσοστό τις δασικές πυρκαγιές στην Ελλάδα.

• … 3. «, - »

Το Κράτος έχει βασικό ρόλο στον περιορισμό μιας πυρκαγιάς, όμως η πρόληψη είναι το μεγαλύτερο κεφάλαιο για την προστασία των δασών μας και βρίσκεται και στα δικά μας χέρια. Καθοριστική είναι και η συμβολή όλων μας, αναγνωρίζοντας και αποτρέποντας τον κίνδυνο ή συμμετέχοντας εθελοντικά σε δράσεις πρόληψης και μείωσης των δασικών πυρκαγιών. Άλλο τόσο σημαντική είναι και η έγκαιρη ειδοποίηση του Πυροσβεστικού Σώματος (τηλ. 199) σε περίπτωση πυρκαγιάς.

• … 4. «- , »

Οι αναδασώσεις είναι μια πρακτική αποκατάστασης, όμως δεν είναι πάντα εφικτή για τεχνικούς, επιστημονικούς και οικονομικούς λόγους. Το ζήτημα είναι να σεβαστούμε και να προστατεύσουμε τον φυσικό κύκλο αναγέννησης της μεσογειακής βλάστησης και να βοηθήσουμε την φύση μόνο εκεί που πρέπει με την καθοδήγηση ειδικών όπως οι δασολόγοι.

• … 5. « , • • »

Η φύση έχει πράγματι μεγάλες δυνάμεις αναγέννησης, όμως σε πολλές περιπτώσεις η ζημιά της πυρκαγιάς είναι μόνιμη. Σε αρκετές περιοχές, βλέπουμε το φαινόμενο της διάβρωσης και της ερημοποίησης του εδάφους όταν έχουν καεί επανειλημμένα. Η βόσκηση και άλλες παρεμβάσεις στα καμένα επιταχύνουν αυτή την διαδικασία και κάνουν τις πληγές μη αναστρέψιμες.

8

Για να μειώσουμε τις πυρκαγιές από αμέλεια όταν θέλουμε να κάνουμε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες, ειδικά εντός της αντιπυρικής περιόδου, πρέπει να συμβουλευόμαστε τους ειδικούς και τη σχετική νομοθεσία.

- •: Κατά τη διάρκεια του καπνίσματος των μελισσών (για να απομακρυνθούν από τα μελίσσια), ο μελισσοκόμος πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός με τα εργαλεία του και τα ξερά χόρτα στην περιοχή. Εντός της αντιπυρικής η εργασία αυτή πρέπει να πραγματοποιείται με συγκεκριμένο τρόπο και με τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία.

ƒ ‡”„ , • ‚‡€“, | , ˆ „ € • €

‚“ , “„ƒ•, 3: •• • - - • • € • •• ‚• • •

- † • : Το κάψιμο των χόρτων πρέπει να γίνεται εκτός της αντιπυρικής περιόδου, ή εντός της αντιπυρικής περιόδου με τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία, με ειδική άδεια, και όταν δεν έχει ισχυρό άνεμο.

, , . .: Όσοι εκτελούν εργασίες οι οποίες προκαλούν την παραγωγή σπινθήρων, θα πρέπει να καθαρίσουν προηγουμένως την ευρύτερη περιοχή από χόρτα και να ακολουθούν τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία.

‡ • † : Είναι σχεδόν βέβαιο ότι μία μέρα με ισχυρό άνεμο, η χρήση υπαίθριας ψησταριάς σε περιοχή με ξερά χόρτα, θα προκαλέσει έναρξη πυρκαγιάς.

 : Μία ημέρα με ξηρασία και ασθενή άνεμο, ένα αναμμένο τσιγάρο που θα πέσει σε ξερά χόρτα μπορεί να προκαλέσει την έναρξη δασικής πυρκαγιάς.

- / : Δεν ανάβουμε φωτιά στην κατασκήνωσή μας εντός της αντιπυρικής περιόδου για κανένα λόγο.

 : Δεν πετάμε πυροτεχνήματα!!!

- • (. .): Αυτή η πρακτική μπορεί να προξενήσει δασική πυρκαγιά και απελευθερώνει πολύ βλαβερές χημικές ενώσεις στον αέρα, το έδαφος και τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα.

- : Δεν παρκάρουμε αυτοκίνητα με καταλύτη, δηλαδή αυτά που καίνε αμόλυβδη βενζίνη, σε ξερά χόρτα.

ˆ , ‰• • ˆ • (‰ ˆ) & - •, & • : Για την αποψίλωση ζωνών κατά μήκος και κάτω από γραμμές μέσης τάσης του δικτύου ηλεκτροδότησης, γύρω από ΧΑΔΑ και εκατέρωθεν σιδηροδρομικών γραμμών ισχύουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και προβλέψεις από την σχετική νομοθεσία, τις οποίες οφείλουν να ακολουθούν οι κατά περίπτωση υπεύθυνοι φορείς.

9

Η εξακρίβωση των αιτίων των πυρκαγιών της Ελλάδας περιορίζεται μόνο στο 21,4% των περιστατικών και μόνο στο 11,7 % των περιπτώσεων έχει εξακριβωθεί ο δράστης. Στο 52% των πυρκαγιών, τα αίτια παραμένουν άγνωστα.

10 11

Ισχύουν για τις περιοχές της Αχαΐας και Κεφαλονιάς, αντίστοιχα και τις παραθέτουμε ως παράδειγμα. Για τις υπόλοιπες περιοχές, αναζητάτε σχετικά στοιχεία στο πυροσκόπιο, το Πυροσβεστικό Σώμα ή την Δασική Υπηρεσία. Καλό είναι να γνωρίζουμε συγκεκριμένα τα αίτια του προβλήματος στην δική μας περιοχή ώστε οι μαθητές να έχουν εικόνα για τα αίτια σε τοπικό επίπεδο.

13

Ενδεικτικές δράσεις πρόληψης

„ • •

Η ενημέρωση των πολιτών αφορά συγκεκριμένες θεματικές (π.χ. απαγορεύσεις, αίτια πυρκαγιών, προστασία). Συνήθως διαρκεί μικρά χρονικά διαστήματα, τα αποτελέσματα είναι άμεσα και βοηθά στον διαχωρισμό μεταξύ ορθού-λάθους και στην διευκρίνηση θεμάτων.

Η ευαισθητοποίηση αφορά την συνολική αλλαγή στάσης ζωής απέναντι σε ένα ζήτημα, απαιτεί μεγαλύτερη διάρκεια, επιμονή και τα αποτελέσματά της θα φανούν μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα.

Η υλοποίηση του παρόντος υλικού Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση!!

, •

Εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και εγκυκλίων Πολιτικής Προστασίας/Πυροσβεστικού Σώματος, κύρωση δασικών χαρτών, χωροταξικός σχεδιασμός, τοπικές απαγορεύσεις σχετικά με τις πυρκαγιές.

ˆ

Δείτε τις διαφάνειες 9, 10 και 11. Η διερεύνηση των αιτίων και η στατιστική ανάλυση μας δίνουν μια πολύ καλή εικόνα του προβλήματος στην περιοχή μας και δίνει εργαλεία για το πώς για παράδειγμα πρέπει να διαμορφωθεί μια εκστρατεία ενημέρωσης ή τι έργα πρόληψης χρειάζονται.

ˆ

Μέτρα που έχουν ως σκοπό την μείωση της καύσιμης ύλης όπως καθαρισμοί βλάστησης, ξερών πευκοβελόνων, αποψιλώσεις κατά μήκος του οδικού δικτύου, αποκλαδώσεις, μονοβεργίσματα. Πραγματοποιούνται μετά από την κατάρτιση συγκεκριμένης διαχειριστικής μελέτης.

Συντήρηση δασικών δρόμων, πυροφυλάκια, δεξαμενές νερού, υδροστόμια, κατάλληλη σήμανση κ.α.

Ολοκληρωμένα σχέδια πρόληψης δασικών πυρκαγιών που πρέπει να καταρτίζονται από τις αρμόδιες αρχές και να περιλαμβάνουν όλα τα παραπάνω.

ƒ ‡”„ , • ‚‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 4: 10 +1 • •• •ƒ • • „•
• - • - •

1 Ποιες είναι οι βασικές δράσεις πρόληψης που κάνετε τακτικά και ιδίως σε περίοδο υψηλού κινδύνου για πυρκαγιά;

2 Από ποια ηλικία μπορεί κάποιος να συμμετέχει στις δράσεις σας;

3 Για να συμμετέχει κάποιος στο έργο του φορέα σας, χρειάζεται κάποια ειδική εκπαίδευση;

4 Ποια είναι η αποδοχή της δράσης σας από τον κόσμο;

5 Ποιες είναι οι βασικές σας ανάγκες και οι προϋποθέσεις για να γίνει η δράση σας πιο αποτελεσματική;

6 Τι είναι αυτό που σας διαφοροποιεί από έναν απλά ευαισθητοποιημένο πολίτη;

7 Τι ήταν αυτό που σας ώθησε να εργάζεστε ή να συμμετέχετε εθελοντικά σε ένα τέτοιο φορέα;

8 Πώς νιώθετε κατά τη διάρκεια της δράσης; Τι είναι αυτό που σας εμπνέει και σας κάνει αφοσιωμένους στη δράση;

9 Μπορείτε να μας περιγράψετε μία δύσκολη στιγμή που έπρεπε να πάρετε μία κρίσιμη απόφαση από τη μέχρι τώρα εμπειρία σας; Τι κάνατε τελικά; Εάν σας δινόταν η ευκαιρία ξανά, θα παίρνατε την ίδια απόφαση;

10 Ποια είναι η στάση της οικογένειάς σας για την επιλογή σας να κάνετε αυτή την δουλειά ή την εθελοντική δράση;

11 Τελικά ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η πιο συνηθισμένη αιτία των δασικών πυρκαγιών;

f ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„*f*•, 5: • • „• «, - »

ƒ ‡”„ , • ‚‡€“ | ‚ ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 5: • • „• «, - »

Το « Š ˆ » είναι μία παραλλαγή του κλασικού παιχνιδιού «Š » σε επιδαπέδια έκδοση και περιλαμβάνει μια διαδρομή 100 θέσεων από τις οποίες οι 15 είναι πράσινες οπότε ο παίκτης που θα σταματήσει εκεί και απαντήσει σωστά στην ερώτηση προχωράει προς τα μπρος και οι 6 είναι κόκκινες, όπου ο παίκτης υποχωρεί.

Απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες ανάλογα με το σετ ερωτήσεων που θα επιλεγεί και ο στόχος του είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση σε θέματα δασών και δασικών πυρκαγιών. Στο παιχνίδι μπορούν να παίξουν μέχρι τέσσερις ομάδες ή μεμονωμένοι παίκτες.

‡ : Το ταμπλό του παιχνιδιού τοποθετείται σε επίπεδο έδαφος και λόγω του μεγέθους του (3 Χ 3 μέτρα) φροντίζουμε να υπάρχει αρκετός χώρος τριγύρω για να καθίσουν οι παίκτες/ομάδες. Για τη διεξαγωγή του παιχνιδιού χρειάζονται επίσης ένα ζάρι και 4 πιόνια ανάλογου μεγέθους.

- : Το παιχνίδι συντονίζεται από τον « ˆ » ο οποίος έχει τις κάρτες των ερωτήσεων. Οι παίκτες/ομάδες ρίχνουν το ζάρι για να μάθουν τη σειρά με την οποία θα παίξουν. Ο παίκτης/ομάδα που θα φέρει το μεγαλύτερο αριθμό ξεκινά πρώτος/η. Οι υπόλοιποι παίζουν σύμφωνα με τη φορά που γυρίζουν οι δείκτες του ρολογιού. Στη συνέχεια, με την ίδια σειρά, διαλέγουν από ένα πιόνι και το τοποθετούν στην Αφετηρία.

Κάθε παίκτης/ομάδα ρίχνει το ζάρι και μετακινεί το πιόνι του αντίστοιχες θέσεις πάνω στο ταμπλό. Αν φέρει τον αριθμό 6, έχει το δικαίωμα να ρίξει και δεύτερη φορά το ζάρι. Αν ο παίκτης/ομάδα σταματήσει σε θέση που υπάρχει χρώμα (πράσινο ή κόκκινο), ο «Αρχιφύλακας του Δάσους» επιλέγει την κάρτα που αντιστοιχεί συγκεκριμένη θέση και διαβάζει την ερώτηση. Για την απάντηση της ερώτησης συνεργάζεται όλη η ομάδα και αν υπάρχουν διαφορετικές απαντήσεις επικρατεί αυτή που δόθηκε από τους περισσότερους.

Αν η απάντηση που θα δοθεί είναι σωστή τότε ο «Αρχιφύλακας του Δάσους» δίνει την εντολή στον παίκτη/ομάδα να μετακινήσει το πιόνι του/της είτε μπροστά είτε πίσω, ανάλογα με το χρώμα του τετραγώνου που βρίσκεται.

Αν δοθεί λάθος απάντηση σε πράσινη ερώτηση ο παίκτης/ομάδα χάνει τον επόμενο γύρο ενώ αν δοθεί λάθος απάντηση σε κόκκινη ερώτηση ο παίκτης/ομάδα εκτελεί την εντολή και χάνει και τον επόμενο γύρο.

Υπάρχουν επίσης τρείς κάρτες Μπαλαντέρ που μπορεί να τις χρησιμοποιήσει για επιβράβευση ο «Αρχιφύλακας του Δάσους» και αν απαντηθούν σωστά ο παίκτης/ομάδα προχωρά μπροστά μέχρι και 10 θέσεις.

Νικητής του παιχνιδιού ανακηρύσσεται ο παίκτης/ομάδα που θα φτάσει πρώτος/η στο σήμα του «Š ˆ » (θέση 100). Για να τερματίσει κάποιος παίκτης/ομάδα στο σήμα θα πρέπει να φέρει ακριβώς τη ζαριά που απαιτείται. Αν φέρει μεγαλύτερη τότε προχωρεί μέχρι το τέρμα και επιστρέφει πίσω τόσες θέσεις όσες το υπόλοιπο της ζαριάς που έφερε.

ƒ ‡”„ , • ,‡€“, | , ˆ „ € • €
,“ , “„ƒ•, 6: - • - • - • • • • •

Εκτός από τις πληροφορίες που σας δίνονται στις διαφάνειες και το σύντομο συνοδευτικό κείμενο που τις ακολουθεί, σας παραθέτουμε περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές εφόσον αποφασίσετε να εμβαθύνετε στο θέμα. Η ομάδα του Δασικού
*ώσωήώβώσώώώ ώήώώώ

πεται να διπλασιαστούν (12,8 ημ.) την περίοδο 2021-2050 και να πενταπλασιαστούν (30,50 ημ.) την περίοδο 2071-2100.

- Προβλέπονται 30 επιπλέον ημέρες αυξημένου κινδύνου πυρκαγιάς ανά έτος, οι οποίες θα παρουσιαστούν κυρίως στις ανατολικές περιοχές της χώρας, από τη Θράκη μέχρι και την Κρήτη.

  Η αύξηση της θερμοκρασίας φαίνεται να συνοδεύεται από αύξηση των ξηρών ημερών. Οι περιοχές που θα επηρεαστούν περισσότερο είναι η Ανατολική Στερεά, η Εύβοια, η Θεσσαλία, καθώς και τα νησιά του Αιγαίου και η Κρήτη.

•€ •‡… „ „€„• ‚‹• ‡‘- •€ •.

…† † . Πλέον της απευθείας καταστροφής της βλάστησης, μπορεί να υπάρξει και σημαντική υποβάθμισή της. Για παράδειγμα, όταν ένα δάσος καεί επανειλημμένα σε σύντομο χρονικό διάστημα, εξαντλείται η ικανότητά του να αναγεννάται φυσικά με αποτέλεσμα σταδιακά να αντικαθίσταται από χαμηλότερη/θαμνώδη βλάστηση ή ακόμα και από φρύγανα.

…† … ‡ ‡ . Οι πυρκαγιές επηρεάζουν άμεσα τους πληθυσμούς των ζώων, αλλά έμμεσα καταστρέφουν τις περιοχές που διαβιούν, που κρύβονται και τρέφονται. Ως αποτέλεσμα μειώνονται οι πληθυσμοί ή μετακινούνται σε νέες περιοχές πιο κατάλληλες.

…† ˆ ˆ‡ˆ ‰ . Με το κάψιμο του φυλλοτάπητα όπως και μέρους του «χούμου» (το προϊόν της αποσύνθεσης των φυτικών υπολειμμάτων), η μεγαλύτερη απώλεια είναι το χάσιμο των ιόντων αμμωνίου (NH4) και νιτρικών (NO3), από τα οποία εξαρτάται η καλή αύξηση των δέντρων.

‡ ‰Š ‡ † … ‡. Όταν καίγεται το δάσος είναι επόμενο να αυξάνεται ο κίνδυνος διάβρωσης του εδάφους αλλά και να γίνονται πιο έντονες οι πλημμύρες. Αυτό συμβαίνει γιατί χάνονται τα δέντρα, τα οποία έχουν την ιδιότητα να συγκρατούν την ορμή του νερού αλλά και ν' απορροφούν μέρος αυτού. Το φαινόμενο είναι έντονο στην Ελλάδα που οι βροχές είναι συνήθως σύντομες και καταρρακτώδεις. Επίσης χωρίς τη βλάστηση μεγάλη ποσότητα νερού φτάνει στο έδαφος και καταλήγει στις κοίτες των ρεμάτων. Τα ρέματα εξαιτίας κυρίως των ανθρώπινων επεμβάσεων δεν αντέχουν τις μεγάλες ποσότητες νερού και λάσπης, αφού οι κοίτες τους δεν έχουν τόσο μεγάλη χωρητικότητα για να συγκρατήσουν τον όγκο των όμβριων υδάτων, με αποτέλεσμα να υπερχειλίζουν και να έχουμε τα γνωστά πλημμυρικά φαινόμενα.

: Η ερημοποίηση θεωρείται σήμερα μια σημαντική απειλή υποβάθμισης της γης των Μεσογειακών χωρών. Περισσότερο από το ένα τρίτο του ελλαδικού χώρου βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο ερημοποίησης ή έχει ερημοποιηθεί. Η ερημοποίηση ως φυσική διεργασία είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων (μεταξύ τους και οι δασικές πυρκαγιές) που δρουν είτε μεμονωμένα είτε αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η κυριότερη διεργασία ερημοποίησης είναι η διάβρωση των εδαφών, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο υποβάθμισης των λοφωδών περιοχών. Η διάβρωση επιφέρει δραστική μείωση

του βάθους του εδάφους και συνεπώς του διαθέσιμου ύδατος για την ανάπτυξη των φυτών, της γονιμότητας και της παραγωγικότητας των εδαφών καθώς και της βλάστησης. Ο όρος ερημοποίηση δεν θα πρέπει να συγχέεται με την δημιουργία ερήμων. Ασφαλώς, οι περιοχές που πλήττονται και από την ξηρασία σταδιακά ερημοποιούνται με πολύ πιο γρήγορους ρυθμούς, όμως η εσφαλμένη αποκλειστική σύνδεση της ερημοποίησης με την ξηρασία, οδηγεί πολλές φορές σε αναίτιο εφησυχασμό. Η εξέλιξη της ερημοποίησης δεν γίνεται άμεσα αντιληπτή, ενώ οι μεταβολές που επιφέρει συμβαίνουν απότομα.

,‘ • •€ ‘ • Œ‹’‹• , ƒ … ˆ •€- ƒ … ‡‘- •€ ƒ ….
ˆ †

Όταν θέλουμε να κάνουμε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες, ειδικά εντός της αντιπυρικής περιόδου, πρέπει να συμβουλευόμαστε τους ειδικούς και την σχετική νομοθεσία.

- † …

Καπνιστήρι ονομάζεται το μελισσοκομικό εργαλείο που παράγει καπνό από καμένα ξερά φύλλα για να διώξει ο μελισσοκόμος τις μέλισσες από το μελίσσι και να κάνει τις εργασίες του. Ο μελισσοκόμος μπορεί σχεδόν να εξαλείψει την πιθανότητα έναρξης δασικής πυρκαγιάς αν δεν αδειάζει το καπνιστήρι αμέσως μετά το πέρας της δουλειάς του. Μπορεί να το αδειάσει την επόμενη φορά, πριν το ανάψει. Σε περίπτωση που πρέπει οπωσδήποτε να το αδειάσει, μπορεί να κλείσει τις δύο τρύπες από το καπνιστήρι με αλουμινόχαρτο ώστε να σβήσει η φωτιά λόγω έλλειψης οξυγόνου και, αν δεν φυσάει ισχυρός άνεμος, ν’ ανοίξει έναν λάκκο σε αποψιλωμένη από χόρτα περιοχή, να αδειάσει πολύ προσεκτικά εκεί μέσα τις στάχτες, να τις σκεπάσει με χώμα και από πάνω να ρίξει λίγο νερό. Όταν το ανάβει, δεν πρέπει να υπάρχουν ξερά χόρτα γύρω του, πρέπει να έχει μαζί του κάποια λίτρα νερού και μπορεί να ακουμπά το καπνιστήρι, επάνω στο καπάκι της κυψέλης ή στη διπλανή. Εντός της αντιπυρικής το κάπνισμα μελισσών πρέπει να πραγματοποιείται με συγκεκριμένο τρόπο και όσα προβλέπει η νομοθεσία.

-‹ Œ ‡ Ž † …

Όταν ο άνεμος είναι ισχυρός, κανείς δεν πρέπει να επιχειρεί κάτι τέτοιο. Όταν ο καιρός είναι κατάλληλος πρέπει η καύση να γίνεται σταδιακά και στο κέντρο του χωραφιού, μακριά από τη γειτονική βλάστηση διότι αν κάποιος ανάψει φωτιά σε έναν μεγάλο σωρό από χόρτα ή/και κλαδέματα, οι φλόγες που θα παραχθούν θα είναι μεγάλου μήκους και η φωτιά δεν θα μπορέσει να ελεγχθεί. Εντός της αντιπυρικής πρέπει να πραγματοποιείται με άδεια, με συγκεκριμένο τρόπο και σύμφωνα με όσα προβλέπει η νομοθεσία.
Σχετικό βίντεο: https://www.youtube.com/watch?v=pt8wraXoJfs

Œ Ž , † †† . .

Οι οικοδόμοι και όσοι εκτελούν οικοδομικές εργασίες οι οποίες προκαλούν την παραγωγή σπινθήρων, θα πρέπει να εντάξουν μέσα στην προετοιμασία για την εργασία τους, την προσεκτική αποψίλωση των χόρτων στην περιοχή που εργάζονται και σε μια αξιοσημείωτη ακτίνα γύρω από αυτήν (π.χ. 10 μέτρα, τουλάχιστον). Οι εργασίες αυτές πρέπει να πραγματοποιούνται με την τήρηση όλων των προβλεπόμενων μέτρων πυροπροστασίας και σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία.

• ‹Ž

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι μία μέρα με ισχυρό άνεμο, η χρήση υπαίθριας ψησταριάς σε περιοχή με ξερά χόρτα, θα προκαλέσει έναρξη πυρκαγιάς. Ένα κάρβουνο που θα πέσει δίπλα ή/και κάτω από την ψησταριά ή μια πιο ελαφριά καύτρα που μπορεί να προσγειωθεί αρκετά μέτρα μακριά από την ψησταριά και να μεταδώσει τη φωτιά σε ξερά χόρτα, θα προκαλέσει πυρκαγιά που τις περισσότερες φορές δεν είναι δυνατόν να κατασβεστεί, ακόμη κι αν οι ψήστες έχουν φροντίσει να έχουν κουβά με νερό ή λάστιχο συνδεδεμένο με βρύση κοντά τους.

ˆ

Μία ξερή ημέρα με ασθενή άνεμο, ένα τσιγάρο μπορεί να προκαλέσει την έναρξη δασικής πυρκαγιάς, αν προσγειωθεί μέσα σ' ένα στρώμα με πεσμένες πευκοβελόνες στην άκρη του δρόμου. Μάλιστα, αν η ζωντανή και νεκρή βλάστηση της περιοχής είναι πολύ ξερή και υπάρχει εκεί σε μεγάλες ποσότητες, μπορεί να επιτρέψει την εμφάνιση μιας πυρκαγιάς με πολύ μεγάλη ένταση και χαρακτηριστικά τέτοια (ποιοτικά και ποσοτικά) τα οποία μπορούν να οδηγήσουν (ακόμη κι αν ο άνεμος δεν είναι πολύ ισχυρός) σε μεγάλες καταστροφές δασικών εκτάσεων, υποδομών, δικτύων, οικισμών ή/και στη χειρότερη περίπτωση στον εγκλωβισμό αμέριμνων διερχόμενων πολιτών, παραθεριστών, κατοίκων, κ.α.

- ‡ /

Δεν υπάρχει κανένας λόγος να καταστρέψει κανείς την περιοχή στην οποία έχει κατασκηνώσει και θα ήθελε να επισκεφθεί ξανά (ή/και πολύ μεγαλύτερη), επειδή δεν έχει μαζί του ζεστό ρόφημα, ζεστά ρούχα ή κάτι να φάει. Δεν ανάβουμε φωτιά στην κατασκήνωσή μας εντός της αντιπυρικής περιόδου για κανένα λόγο.

Œ Ž

Δεν πετάμε πυροτεχνήματα!!!

- ‰ … †Ž ‡ (.Œ. ‡)

Αυτή η πρακτική προξενεί προβλήματα που διαρκούν ίσως πολύ περισσότερο από όσο διαρκεί μια δασική πυρκαγιά και απελευθερώνει πολύ βλαβερές χημικές ενώσεις στον αέρα, το έδαφος και τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, οι οποίες προκαλούν μεταλλάξεις, καρκίνο και καθιστούν ακατάλληλους προς χρήση, αναγκαίους φυσικούς πόρους. Εν κατακλείδι, η πρακτική αυτή βλάπτει και βραχυπρόθεσμα, τους ίδιους, εκτός από μέσο-μάκροπρόθεσμα.

- †‰ Ž ‡

Δεν παρκάρουμε αυτοκίνητα με καταλύτη, δηλαδή αυτά που καίνε αμόλυβδη βενζίνη, σε ξερά χόρτα γιατί είναι εύφλεκτος.

, „ & † Š , † ‰ & Ž

Ž

Για παράδειγμα δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι μονωτήρες των καλωδίων της ΔΕΗ καταστρέφονται και ρίχνουν σπινθήρες στην βλάστηση. Για την αποψίλωση ζωνών κατά μήκος και κάτω από γραμμές μέσης τάσης του δικτύου ηλεκτροδότησης, γύρω από ΧΑΔΑ

και εκατέρωθεν σιδηροδρομικών γραμμών ισχύουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και προβλέψεις από την σχετική νομοθεσία, τις οποίες οφείλουν να ακολουθούν οι κατά περίπτωση υπεύθυνοι φορείς. Είναι όμως προτιμότερο, οι ενέργειες αυτές να υπαγορευτούν από σχετικές μελέτες που θα πρέπει να εκπονηθούν ώστε να καταδείξουν τις βέλτιστες δυνατές επεμβάσεις.

• : Πυροσβεστικές Διατάξεις Υπ. Αριθμ.:4 (ΦΕΚ Β΄1346/2012), 7 (ΦΕΚ Β΄155/1996) 9 (ΦΕΚ Β΄1459/2000), 9α (ΦΕΚ Β΄ 1554/2005), Ετήσια Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών.

† ˆ :

Αριανούτσου – Φαραγγιτάκη Μ. & Καζάνης Δ. 2012. Ο οικολογικός ρόλος της φωτιάς στα χερσαία οικοσυστήματα της Ελλάδας, σελ. 103-116 στο Α.Χ. Παπαγεωργίου, Γ. Καρέτσος και Γ. Κατσαδωράκης (επιμ. έκδοσης). Το δάσος: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. WWF Ελλάς, Αθήνα. 2.

Ξανθόπουλος Γ.2012. Το φαινόμενο της δασικής πυρκαγιάς ως πρόβλημα: χαρακτηριστικά, προσεγγίσεις αντιμετώπισης και συνολική διαχείριση, σελ. 187-200 στο Α.Χ. Παπαγεωργίου, Γ. Καρέτσος και Γ. Κατσαδωράκης (επιμ. έκδοσης). Το δάσος: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. WWF Ελλάς, Αθήνα.

Regato Pedro. 2008 Τα Μεσογειακά Δάση απέναντι στην Παγκόσμια Κλιματική Αλλαγή. Ελληνική Έκδοση: Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση - WWF Ελλάς

Τσαγκάρη Κ., Γ. Καρέτσος και Ν. Προύτσος, 2011. Δασικές πυρκαγιές Ελλάδας, 1983-2008. Έκδ. WWF Ελλάς και ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ, σελ. 45-52.

>100

Το WWF αγωνίζεται για την προστασία του περιβάλλοντος σε 6 ηπείρους και σε περισσότερες από 100 χώρες.

1961

Το WWF ιδρύθηκε το 1961 στην Ελβετία.

1991

Το WWF ιδρύει γραφείο στην Αθήνα το 1991.

>300

Στην Ελλάδα έχουμε υλοποιήσει περισσότερες από 300 δράσεις.

1995

Η οικονομική διαχείριση του WWF Ελλάς ελέγχεται από ορκωτούς λογιστές σε ετήσια βάση από το 1995.

360°

Προστατεύουμε το περιβάλλον λαμβάνοντας υπόψη τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά αίτια των απειλών και προτείνοντας λύσεις για την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

5.000.000

Μας στηρίζουν περισσότεροι από 5.000.000 υποστηρικτές παγκοσμίως. Στην Ελλάδα έχουμε 11.000 υποστηρικτές.

ISBN: 978-960-7506-35-1

WWF

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

Λεμπέση 21,
117 43 Αθήνα

Τηλ.: 210 3314893
Fax: 210 3247578

e-mail: support@wwf.gr
www.wwf.gr

YouTube http://www.youtube.com/wwfgrwebtv

http://www.facebook.com/WWFGreece

http://twitter.com/WWF_Greece

https://www.instagram.com/wwfgreece